

 sök

Debatt / aktuellt

”Skandinavisk union bättre än EU”

Tomas Larsson, Europaportalen / 2007-05-25

Debatt: Ett tätare skandinaviska samarbete behövs när det gäller utbildningsväsende, industripolitik, gemensam kronvaluta och en mer enad stämma i utrikespolitiska frågor. Någon kanske hävdar att EU jobbar med dessa frågor redan idag, men det saknar främst tre viktiga saker: den folkliga förankringen, närheten och effektiviteten. EU har helt enkelt blivit för stort, odemokratiskt och ineffektivt. Det skriver **Tomas Larsson** i replik till Kinberg Batra (m).

Tomas Larsson.

Ordförande för Riksdagens EU-nämnd Kinberg Batra efterlyser i ett inlägg 16 maj en EU-debatt som är mer ”saklig”. Den svenska debatten om EU behöver, enligt Kinberg Batra, ”sakliga inlägg och seriösa alternativ”.

Det är inte första gången vi möter en EU-politiker som vill starta en ”mer saklig” debatt om EU. Men det EU som svenskarna röstade om 1994 är knappast det EU som vi ser idag, vilket har blivit ett demokratiskt problem.

Dialogen som uteblev

Ända sedan den svenska ja-sidans nederlag i EMU-omröstningen 2003, Junilistans inmarsch i politiken från ingenstans 2004 samt fransmännens och holländarnas nej i folkomröstningarna 2005 har vi hela tiden fått höra att det måste till en ”dialog” mellan väljare och folk.

Men någon sådan dialog har inte kommit igång. Just detta är problemet, vilket Kinberg Batras inlägg så tydligt visar. Det räcker inte med att bara den ena sidan hela tiden får göra sin röst hörd, dessutom med hjälp av enorma mängder pengar och gratis reklamutrymme i massmedia. En demokratisk debatt kännetecknas av att bägge sidor deltar på någorlunda jämlika villkor. Idag börjar den svenska EU-debatten allt mer påminna om det sätt som politiken drevs i en annan, numera havererad europeisk union; Sovjetunionen.

Från fredsprojekt till miljörelse

Under senare år har försöken att förändra EG/EU:s image varit många. Men i grund och botten har ingenting ändrats till det bättre ur demokratisynpunkt, även om den yttre fasaden har gjort det.

Från att tidigare ha varit ett ”fredsprojekt” (vilket numera tonats ner) försöker EU:s politiker nu istället lansera unionen som en ”miljörelse”, eller varför inte en rörelse mot terrorism? Visst behövs fred och bättre miljö, men dessa problem är knappast ”europeiska” utan istället globala och för detta har vi främst FN. Att försöka lansera EU som en organisation för dessa i och för sig lovvärda tankar är ingenting annat än självbedrägeri.

EU är främst en ekonomisk och politisk stor-makts-organisation, med ett permanent demokratiskt underskott och dålig folklig förankring. Kinberg Batra nämner visserligen i sitt inlägg att EU borde ”släppa de symboler som, i onödan, för tankarna till en stat som till exempel flagga, hymn” liksom ordet ”konstitution”. Men faktum är ju att det tåget redan har gått.

Eller skulle vi plötsligt börja plocka bort EU-symbolen från alla körkort, registreringsplåtar och sjukförsäkringskort? Skulle euro-länderna börja byta ut sina sedlar? Skulle alla EU-flaggor halas ned? Vad skulle vi döpa

om den nya konstitutionen till? Faktum är ju att symbolerna är ett uttryck för en framväxande EU-superstat.

Det finns många alternativ till EU och vår sargade världsdel har egentligen aldrig mått särskilt bra av europeiska stormaktsambitioner. Problemet är att några alternativ nästan aldrig nämns i debatten, eftersom den lider av ett så enormt demokratiskt underskott. Vad som istället behövs är ett nytt debattklimat, där även den EU-kritiska sidan ges en verklig möjlighet att komma till tals.

Regionernas Europa bara geografi

Ett alternativ är ett "regionernas Europa", vilket ibland kan höras i den allmänna debatten. Men att betrakta geografi som den enda sammanhållande faktorn leder fel, vilket inte minst resterna av dagens nordiska samarbete visar. Problemen inom det nordiska samarbetet har genom decennierna varit mycket omfattande och de politiker som officiellt ännu verkar inom detta har i praktiken gett upp.

För att "lyfta" det nordiska samarbetet införlivades för en tid sedan de tre baltiska staterna i detta, men denna "Norden-utvidgning" gjorde bara frågan om vad som egentligen förenar Norden än mer oklar (jämför med EU:s östutvidgning). Däremot skulle ett intensifierat, regionalt samarbete kunna bli så mycket mer framgångsrikt om det istället koncentrerades till de tre kärnländerna Danmark, Norge och Sverige. Likheter mellan länderna är mycket långtgående, och besökare utifrån har många gånger svårt att ens se skillnaden mellan länderna emellan.

Skandinaviskt alternativ

En koncentration av dagens nordiska samarbete till de tre skandinaviska länderna skulle göra att politikerna kunde koncentrera sig på de frågor som har relevans dels för Skandinavien och dels för de ur global synpunkt viktigaste frågorna. De skandinaviska länderna verkar redan genom FN men vad som saknas är ett skandinaviskt samarbetsorgan på mellanstatlig nivå.

På sikt vore det naturligt att det skandinaviska samarbetet även utökades till andra områden som t ex utbildningsväsende, industripolitik, återinförandet av gemensam skandinavisk kronvaluta (användes fram till och med 1914) och en mer enad stämma i utrikespolitiska frågor.

Någon kanske hävdar att EU jobbar med dessa frågor redan idag, men det saknar främst tre viktiga saker: den folkliga förankringen, närheten och effektiviteten. EU har helt enkelt blivit för stort, odemokratiskt och ineffektivt.

Tomas Larsson, Stockholm
medlem i föreningen Fritt Norden